

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 25/18686-12
Saksbehandler Kåre Kristiansen

Utvalg	Møtedato
Fylkesutvalget	10.02.2026

Sirdal kommune - uttalelse til kommuneplanen samfunnsdel

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

1. Fylkesutvalget er positive til høringsforslag til kommuneplanen samfunnsdel i Sirdal kommune.

Vedlegg

Sirdal Kommuneplanens samfunnsdel 2026

Sammendrag

Fylkeskommunedirektøren er positiv til Sirdal kommunes forslag til ny samfunnsdel og foreslår at fylkesutvalget tar planforslaget til orientering.

Sirdal kommune har sendt forslag til kommuneplanens samfunnsdel på offentlig høring, og som regional planmyndighet er fylkeskommunen høringspart. Planforslaget inneholder fire samfunnsutfordringer med tilhørende mål og strategier. Innholdet svarer i stor grad til Regionplan Agder 2030. Fylkeskommunedirektøren anbefaler at kommunen konkretiserer enkelte deler i planen og fjerner overlappende formuleringer.

Saksopplysninger

Lovhjemmel og myndighet

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens overordnede politiske styringsdokument. Plantypen er lovpålagt, men er ikke juridiske bindende. Den skal inneholde overordnede lokale politiske føringer for kommunens arealforvaltning og økonomiske disposisjoner.

Som regional planmyndighet er fylkeskommunen høringspart og kan gi anbefalinger til endringer i planforslaget. Det er ikke mulig å fremme innsigelse til kommuneplanens samfunnsdel.

Viktigste innhold i planforslaget

Planen beskriver kommunens de viktigste samfunnsutfordringer, og for hver samfunnsutfordring definerer planen et hovedmål og en rekke strategier.

Planforslaget legger særlig vekt på at:

- demografiske endringer skal møtes med en helhetlig tilnærming til et mer aldersvennlig samfunn.
- tilgang til kompetanse og ressurser og forventningsgapet utfordrer kvaliteten på kommunens tjenester.
- målkonflikter i arealforvaltningen skal løses med helhetlig og oppdatert planlegging.

Planen inneholder også et avsnitt med arealstrategier, som beskriver hvordan satsingsområdene skal følges opp i arealforvaltningen.

Kommunen ønsker ikke en samfunnsdel som detaljstyrer virksomheten og mange av planens strategier har derfor overordnet karakter.

Vurderinger

Fylkeskommunedirektøren er positiv til Sirdal kommunes forslag til ny samfunnsdel. Planforslaget oppdaterer kommunens overordnede politiske mål ut ifra viktige utviklingstrekk som demografi, kompetanse og arealbruk.

Planen vil bli vedtatt sist i denne valgperioden. Det sittende kommunestyre rekker kun å behandle én økonomiplan og eventuelt ett planprogram for kommuneplanens arealdel basert på samfunnsdelen. Kommunen bør prioritere at også kommunestyret i neste valgperiode får et godt eierskap til planen. På den måten kan planen forblir et relevant styringsverktøy over tid.

Det er positivt at kommunen tydelig skriver at man vil jobbe systematisk med oppfølging av planen i hele organisasjonen. Fylkeskommunedirektøren ser at noen av strategiene overlapper med hverandre. Det gjelder særlig avsnitt om tilgangen til arbeidskraft og forventningsgapet, samt ulike formuleringer om sentrumsutvikling og boligbehov. Fylkeskommunedirektøren anbefaler å ta ut de mest åpenbare overlappene og tydeligere avgrense de fire tema. Det vil gjøre det lettere å operasjonalisere målene i organisasjonens arbeid.

Fylkeskommunedirektøren vurderer at planen viser en helhetlig tilnærming til de valgte samfunnsutfordringene. På enkelte områder kan koblingen mellom valgte strategier og den lokale konteksten være tydeligere, for eksempel:

- Demografiske prognoser tilsier at kommunen de neste 12 år vil oppleve en særlig stor vekst i aldersgruppen 80+ år som øker med 70 %. Det kan ha betydning for utforming av strategier for aldersvennlig samfunn eksempelvis behov for spesielt tilpassede boliger i kommunesenteret.
- Kommunen har en høy sysselsettingsgrad (83 %), men også en betydelig andel kvinner som jobber deltid (47 %). Den høye deltidsandelen kan utgjøre en barriere for framtidig tilgang på nødvendig kompetanse og arbeidskraft, noe strategiene kan adressere.

Arealstrategier

Arealstrategiene henger godt sammen med samfunnsutfordringene og har et passende omfang. Det er positivt at kommunen tar med strategier for blant annet:

- senterstruktur med hovedsenter og lokalsenter
- mål om økt jordbruksareal
- fortetting av fritidsbebyggelse
- fokus på hensyn til villrein

Disse vil være et godt utgangspunkt for videre arbeid med kommuneplanens arealdel. Det vil fortsatt være relevant å vurdere om strategiene bør konkretiseres eller suppleres for å gi en mer effektiv arealplanrevisjon

Fylkeskommunedirektøren savner at arealstrategiene forholder seg til arealkrevende energiformer og en strategisk utbyggingsgrense mot større sammenhengende naturområder. Slik arealstrategiene står nå, må disse tema følges opp i annet planverk, for eksempel ved revisjon av kommuneplanens arealdel.

Kommunen skriver i arealstrategiene at eksisterende byggeområder skal videreutvikles. Fylkeskommunedirektøren er enig i dette, men forutsetter at det fortsatt kan være behov å revidere ikke-realiserte utbyggingsområder i kommuneplanen, i lys av nye nasjonale føringer og utbyggingsbehovet til kommunen.

Oppfølging av planen

Fylkeskommunedirektøren savner en tydeligere omtale av kommunens økonomiske forutsetninger for å lykkes. Sirdal er i en særstilling som stor kraftprodusent, og kommunen har hatt god økonomi. Selv om forventningsgapet tematiseres, kan planen i større grad beskrive hvordan de ekstraordinære inntektene skal forvaltes for å sikre langsiktig økonomisk bærekraft og god tjenesteyting.

Det er svært positivt at kommunen planlegger en systematisk revisjon av underliggende planer og styringsgrunnlag. Dette er avgjørende for at samfunnsdelen skal fungere etter hensikten, og for å sikre at organisasjonen faktisk operasjonaliserer nye politiske prioriteringer.

Regionplan Agder 2030

Kommuneplanens samfunnsdel er et viktig dokument for å oversette regionale utfordringer og mål fra Regionplan Agder 2030 til lokal kontekst.

Det er et betydelig sammenfall mellom samfunnsutfordringer, mål og strategier i kommuneplanens samfunnsdel og Regionplan Agder 2030. Dette gir et godt utgangspunkt for at kommunen og fylkeskommunen kan jobbe i samme retning.

Konklusjon

Det er et stort samsvar mellom samfunnsutfordringer og mål i kommuneplanens samfunnsdel og Regionplan Agder 2030. Dette gir gode forutsetninger for at kommune og fylkeskommune kan trekke i samme retning for et bærekraftig Agder.

Fylkeskommunedirektøren er derfor positiv til høringsforslaget.

Kristiansand, 26.01.2026

Tine Sundtoft
fylkeskommunedirektør

Kristin Tofte Andresen
fylkesdirektør